B 2637.

5949

Kuunaesed nutarad.

S. Thalaust.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Ap. 131

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu
45402

Kui naesed nutawad

Lustmäng 1 waatuses

Paul Siraudin ja Thebaust

Tõlkinud: H. Rebane

Eesti Rahva Museum

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

Wanemuise näitelawa
Oktober 1910.

Osalised:

Chambly

Delphine, tema naene

Albert de Rieux

Clotilde tema naene

Jean, kellner

Mängukoht – Baden-Baden

Näitelava sisseseade:

„Inglisemaa võõrastemaja salong. Vasemal pool uksed numbritega, paremal pool härra ja proua Chambly tuba, pahemal pool Alberti oma. Keset näitelava laud raamatute, ajakirjade ja m. Sohva, toolid ja m. Paremal pool aken, pahemal pool laud

I etendus

Chambly, Jean, siis Delphine

Chambly [tuleb keskelt sisse, väga ärritatud] Oo – see pagana mäng. Kui kedagi õnnetus taga kiusab – siis – oo – siis aja kas või kuul pähe! [Võtab tooli ja lööb temaga vastu maad]

Jean [ilmub näitelavale] Kas Teie mind kutsusite, minu härrad?

Chambly Ei, jäta mind rahule!

Jean Teie näite pahane –

Chambly Pahane! Na ja, ma olen pahane – ma olen vihane – see pagana mäng! [Kohkunult] Mis ma siin räägin –

Jean Oo – teie mängite, härra?

Chambly Waiki, õnnetu!
Jean Teie olete õnnemängija, härra!?
Chambly Waiki poiss! Kui sa ühelegi elawale hingele räägid, et ma mängus kaotan, siis wiskan ma sind Rheini!
Jean Hoidku, härra! Ma pean Rheinweini paremaks kui Rheini wett, ma waikin! [Ära minnes, enesele] Ta mängib, ma ei oleks uskunud! –
Chambly [üksinda] See on liiga naeruwäärt – mul on 45.000 franki sissetulekut raamatute järele, aga taskus ei ole mul kahtekümmet frankigi! Nii kaugele wõib inimest mesinädalate joowastus wiia! See on selle tagajärg, et ma õndsuse silmapilgul oma naesele ütlesin: Tänasest päewast peale pead sina kassa wõtme oma käes hoidma! Ja ta hoiab teda, ta hoiab teda wäga hästi! Siiamaani oli see mul ükskõik – mul ei olnud salahuwisid – nüüd aga, kus see uus king minu üle wõimust on wõtnud –
Daphne [on wiimaste sõnade juures sisse tulnud] Ah, uus king on Sinu üle wõimust wõt-

nud? Hää, et ma seda tean

Chambly [enesele]. Minu naene! [Kõwasti]
Ära usu, mu laps -

Delphine. Nüüd saan ma aru, mispärast Sa nii palju raha ära tarwitad, sest saadik kui meie Baden-Badenis oleme!

Chambly Palju raha! - [Meelitawalt] Kas sa ei wõiks mitte mulle 50 taalrit laenata?

Delphine Ma ei ole selle wõtmega kunagi kergemeelselt ümber käinud, sest saadik kui ta minu walitsuse all on [Wõtab wõtme taskust välja]

Chambly Ah, see wõti! Lase mind teda kord puudutada! Ma tahaksin teda ainult ükskord oma käes hoida -

Delphine Hoidku! Inimene, kelle üle king wõimust on wõtnud!

Chambly [enesele] Pagana pihta!

Delphine [temast mööda minnes] Kui mulle see suur õnn ja suur au osaks sai sinu naeseks saada, määrasin ma sinu waikeste lõbude jaoks 600 taalrit kuus, mida ma igal esimesel püinku

täpipäälsusega välja maksan. Ja nüüd julged sa lisa nõuda? Millega oled sa seda ära teeninud?

Chambly. Sa tead – kõik läheb kallimaks – või, liha – iseäranis väiksed eralõbud – need on väga kalliks läinud – vaevalt veel kättesaadavad. 600 taalriga ei ole midagi enam peale hakata – pealegi on käesoleval aastal 366 päeva – see viskab kõik minu eelarved ümber!

Delphine. Ma olen muidugi juba sinu vastu liiga hää! Alles hiljuti ostsin ma sulle selle inglise ratsahobuse, mida sa nii häämeelega tahtsid saada [Istub laua juurde]

Chambly [kibedalt] Ja, see on hobune! Ära aga unusta, et sina Pariisis teda iga päev vankri ette lased rakendada, et Boulogne metsa sõita! Kuidas pean ma siis temaga ratsutama – ma võiksin kõige rohkem jokei-ülikond selga panna ja ise siis kutsart mängida. See ülikond sünniks mulle vahest väga hästi, oleks aga ehk ometi natukene naeruväärt – ma lepin parem sellega, et ....

wähem elus välja näen ja omale hobuse
üürin. See nõuab aga juba jälle kulu.
Delphine Sa annad ise mulle õigust! Sa rais-
kad minu raha hobuste - ja wekslemise pää-
le, ja - wekslemise pääle! Ja - ja! Ma tean
juba Sa oled osaw weksleja!
Chambly [istub] O Delphine! Kui sa mäletad,
mis sa kolm aastat enne meie abielusse
astumist mulle ütlesid?
Delphine Kuidas peaksin ma seda mäle-
tama?
Chambly Ma lebitsesin wäga sinu ümber -
Delphine Ja mina - olin seekord teise mehe
naene - see oli sinu poolt inetu!
Chambly Armastus annab kõik andeks!
Sa oled õnnetu, Delphine ja sinu puna-
sed silmalaud andswad selgest mõista
kui wähe minu eelkäija oskas sulle meele-
lahutust pakkuda. Ma armastasin sind
esialgselt waikselt - wumaks aga - ühel
õhtul sinu tädi juures julgesin ma sulle
oma armastust üles tunnistada - sa naer-
sid mulle näkku!

Delphine [naerab] Hahaha!

Chambly Minule ei olnud asi sugugi naeruwäärt! „Mispärast ei armasta teie mind mitte?" küsisin ma kibedalt. „Sest et ma abielus olen" wastasid sina – „See ei wõi teid takistada! Rääkige otsekohe selt, mispärast ei wõi teie mind armastada" – „Hää küll, minu armas Chambly, weel on üks teine põhjus, teie olete –" „Noh rääkige!" – Teie olete liiga – liiga paks!" – Oli ju õigus, ma olin luglane – minu juurest ei olnud luule jälgegi leida! [Tõuseb üles, ka Delphine] Kõhnaks saada ehk surra! – oli nüüd minu trump. Sellest päewast pääle sai minust turnija – ma tõstsin sajanaelalisi pommisi – ja lasksin ennast sellest mõttest kihutada, mis ma teen, seda teen ma tema pärast – tema pärast! Ma uttlasin wehklemise kooliõpetaja juurde ja wehklesin iga päew wiis tundi! Ja nüüwsi ikka edasi kirgliselt. ~~Oli ju ometi süda minu nahkrunnise all täis armastust – see armastus sundis mind kõike kannatama – wasimust, piina – koguni mitmesu-~~

~~gused haavu, mis ma mõnikord oma pimeda tuhina läbi sain! Mis läks see mulle korda, minu välimus sai omale luulelise kuju – seol mina läksin kõhnaks!~~

Delphine Kuidas – see sündis minu pärast?

Chambly [õrnalt] Ja sa ei pannud seda tähelegi! [Haritsalt] Ulle ometi Delphine, kas ei leidu sinu rahakotis mitte sajo taalrit järgmise kuu peale ette? Ma ei või ometi täitsa ilma rahata olla – peale selle on homme hertzogi sündimisepäev –

Delphine Ka Sa ehk tahad talle mõnda kingitust teha?

Chambly [lihtsalt] Ei – ma ei ole temaga tuttaw

Delphine Sa tarwitad see raha mängimiseks? Sa ei saa mitte midagi – mitte midagi – mitte midagi! –

Chambly [enesele] Äraneetud – mul on weel ainult 10 franki taskus! Oh need mesinädalad –

Delphine Hoia mängusaalist eemale – otsi omale mujalt meelelahutust –

Chambly Ma peaksin omale mujalt meele-lahutust otsima? Seda nõu annad sina mulle?

Delphine [edasi rääkides] Waata laadust - see maakoht on taevalik -

Chambly Maakoht! Maakoht! Nagu ma sellepärast siia oleksin tulnud! Minu salongis Pariisis on mul kõige tore-damaid maakohtasid - kaks Claude Lorraini ja kaks Rousseau oma - [enesele äkitselt ühe mõtte pääle tulles] Tühja kah-kui õnne on, võib volme taatuga mängu panna tühjaks teha! [Tõukab kõigen data tooli ümber]

2. etendus

Endised. Jean

Jean [uttab sisse] Kas teie mind kutsu-site, härra!

Chambly Ei.

Jean Palun, kas härrased sööksaalis soo-viwad süüa?

Delphine Ma ei tea weel mitte. Aga ütelge mulle - kas see mitte teie ei olnud, kes

üleeila minu asjad siia tõi?
Jean Jah, armuline proua!
Delphine [Chamblyle]. Alfred, anna sel=
le mehele kolm taalrit [Jean sirutab
käe välja]
Chambly Mis? Kolm taalrit?
Delphine Jah, kolm taalrit, Noh-?
Chambly Ja-kohe-sun! [Annab nad
Jeanile] Aga armas Delphine –
Delphine [oma tuppa minnes] Midagi
enam – mitte ühte sõna enam! –
Chambly Aga Delphine – kuula ometi
– Delphine [läheb talle järele. Mõlemad
ära]
Jean [üksi] See on kindlasti tema
keine mees, see mõistab meestega ümber
käia!
Chambly [tuleb saapa kontsade pääl hiil-
des tagasi] Jean! Pst-Jean! Anna
mulle mu kolm taalrit tagasi!
Jean Kuidas? Mis?
Chambly Nad ei maksa midagi – nad
on valed! Ma annan sulle pärast küm-

Wanemuise näitelava Tartus

me asemele!
Jean Oo - siin nad on, härra [Annab raha tagasi]
Chambly [enesele] Need panen ma nr 36 peale -
Delphine [seestpoolt] Alfred!
Chambly Ma tulen mu laps, ma tulen! [Ära]

3. etendus

Jean. Siis Albert ja Clotilde
Jean [temale järele vaadates] Nüüd tuleb mulle meelde. See härra Chambly on seesama noorhärra, keda ma ennemuiste Parisis Café's teenisin.
Albert [tuleb keskuksest, Clotilde käe kõrval]
Clotilde See oli tore jalutuskäik!
Jean [enesele] Aa, noor abielupaar nr. 4 st [Kõrvaste] Wabandage - kas härrased siin hotellis lõunat söövad?
Albert Ei! - Kui see sulle meele järele on, Clotilde, siis lähme metsa lossi vaatama ja sööme siis kuskil, kuhu juhtumine meid

wiib!

Clotilde [rõõmsalt] Hääameelega! Kuskil lehthoone wilus, wagusas kohakeses –

Jean [enesele] Kui õnnelikud nad on – ja, seda teewad mesinädalad! – Kas mina ka mesinädalatel nii täis õndsust peaksin olema? Hm, ma pean ometi naese wõtma, et seda ära katsuda!

[Ära]

Clotilde Kui ilus see wäike maa on!

Albert Eks ole?

Clotilde Kõik need rõõmsad näod – toredad riided – suurepäraline muusika – ah, ja need kaupluste waateaknad – ja need prilljant kõrwarõngad kullassepa juures – Kas sa neid tähele panid?

Albert Ei, ma waatasin kõrwal akna juures sigarisi –

Clotilde Nad on kulla sees –

Albert Sigarid?

Clotilde Ja kuidas nad säraswad – Kui sa wäga hää tahad olla, Albert wäga armas – ah, ma olen waimustatud

neist kõrvarõngastest
× **Albert** Kas sul siis sellega tõsi tagaton?
Clotilde Albert!
× **Albert** Kellele tahad sa meeldida?
Clotilde Sulle!
× **Albert** [võtab ta käest kinni] Armas Clotilde, kui ma sind esimest korda nägin, oli sul lihtne valge kleit seljas ja roos juukstes –
Clotilde Ja – sul on õigus – ma käisin ikka lihtsalt riides –
× **Albert** Sa kandsid neid kõrvarõngaid, mis mu ema sulle oli kinkinud. Kui sa teaksid, kui armastuse väärilne sa nii välja nägid! Lase mind uskuda, et meie armastus ikka veel ~~koos~~ nii noor on, kui seekord – lase mind sind nii näha, nagu seekord! Pean ma sulle juba briljantisi ostma, et sinu käest naeratust saada?
Clotilde Aga mis sa arwad?
× **Albert** Hää, siis ole sellega rahul, et sa ilus ja armastatud oled, – ükskord –
Clotilde Ükskord kingid sa mulle bull-

jantesi, see "ükskord" tähendab: kui sa mind mitte enam ei armasta - kui ma mitte enam ilus ei ole - oo - siis ei ole mul neid enam tarvis - siis ei taha ma neid saada! -

Albert. Kallis naesukene!

Clotilde. Mitte sõna enam neist brilljantidest - kas neid sinu pulmakingituste hulgas küllalt ei olnud? Nüüd aga tahan ma teised riided selga panna!

Albert. Väikene edev!

Clotilde. Ma teen ennast „armastuse-vaarliseks"! Lihtne valge kleit - roos juukstes - oled sa sellega rahul?

Albert [tõmbab ta kergliselt ennale ja suudleb teda] Ingel!

Clotilde [punastades]. Kui neid vahtakse Mis peaks meist küll mõtlema!

Albert. Et ma sind armastan!

Clotilde. Siis suudle mind veel kord, uttu!

Albert [täisõndsust] Minu armastatud Clotilde!

Chambly [ilmub paremapoolsest uksest

ja näeb wiimast musu] Oo
Clotilde. O! Meid on nähtud! [Jooksib ära]
Chambly. Ma eksitan!

4. tendus
Albert Chambly

× Albert [Chambly äratundes] Mis ma näen!
Chambly. Rieux!
× Albert. Chambly! - minu wana koolivend!
[Raputawad üksteise kätt]
Chambly Nii leian ma siis sind jälle! Ilus naene kaenlas - kui ma sind wiimast korda nägin, oli sääl kohal Ladina keele grammatik. Nii muutuwad ajad. Sa oled siis abielusse astunud?
× Albert Ühe armastusewäärilise noore tütarlapsega. Ja sina?
Chambly. Ma olen ka abielus - ühe armastuse wäärilise lesega -
× Albert. Ühe lesega?
Chambly Ühe noore lesega - see oli algusest saadik minu palwiis. Waata - noored tütarlapsed - neil on liiga palju mõttekü-

jutusi, illusionisi ja liiga wähe elutarkust – ja nad teewad mehe sagedasti õnnetuks kõige paremast tahtmisest hoolimata! Lesega on aga asi hoopis teisiti! Lesel on küll harwa weel illusionisi, aga temal on elutarkust, ta teab, mis ta tahab! Ükskõik, kas ta elas oma esimese mehega õnnetult – siis on tal igatsus teist meest armastada, ehk tema armastas oma esimest meest õrnalt, leinas ausalt tema kaotuse järele ja – ja tal on weel suurem igatsus oma teist meest armastada! Sa naerad – Sa ei pea seda mitte hingeliseks? Ja ometi on minu tõendus õige – üks kord tahan ma Sulle seda laiemalt seletada. Aga jutusta nüüd mulle oma abielust!

Albert. Ma wõtsin kolme kuu eest naese – armastusest!

Chambly [pilkawa näoga] O – armastusest!

Albert. [naerab] Mis teha? Igal inimesel on oma nõrk külg!

Chambly Ütle õige! Kas sul kassa võtit on?—

×Albert [ei saa aru] Kassa võtit? Kindlagi. Mispärast Sa küsid?

Chambly Hm—mina—mul on muidugi ka üks, o-ja—muidugi. Peab omete peremees majas olema! [Enesele] Tal on võti, see õnnelik!

×Albert Sa oled oma naesega siin?

Chambly Ja—Baden meeldib meile—siin on ka ju tore. Mets—wana loss—ballid ja kontserdid—ruletti—

×Albert Sa mängid?

Chambly Ah, waevalt rääkimise väärt! Ainult wahete wahel—salaja—köögist ilmast tähelepanemata katsun ma paari taalrikesega õnne

×Albert Salaja—tähelepanemata—kuule, siis oled sina see, kes eila õhtu mängu juures ennast ohvitseride taha ära peitis?:.

Chambly Nõnda see oli—ma kaotasin paar korda ja need ohvitserid naersid

isegi pikxavalt – et nad aga saksakeeli naersivad, mida mina, kui eht prantslane ei tunne, sus ei teinud ma sellest midagi välja.

× Albert Aga mina, kes ma aga Saksa keelt oskan, ma ei vaatanud selle pääle mitte nii vusi ja ma võtsin need inimesed käsile, kui nad endale ühe prantslase ja tema õnnetuse kohta ainalaid välja-se lubasivad – ma ei aimanud sugugi, et Sina see olid –

Chambly Sa taltsid ainult oma sugu-venda kaitsta ja maksid sõbra eest kätte! Tänan sind auusameelne sõber! [Surub tema kätt] Ma loodan ometi, et sel lool tagajärgesi ei ole?

× Albert Muidugi mitte – igatahes olen ma valmis ka mõõgaga seletustandma

Chambly Sa oled ikka veel vana! Hää ja julge

× Albert Seda oled ometi sina ka?

Chambly Julge? Ei, seda ei ole ma mitte – ma ei taha sinu ees salata. Ma

wehxlesin ainult terwishoulistel põhjustel – et aga oma raswa kaotada, mitte aga oma elu, Jumal hoidku! Ma olen isegi wahewõitluse selle metsiku kombe äge wastane! – Selle pääle waatamata olen ma sulle, mu sõber, kõige suojemat tänu wõlgu

Albert Ei ole kõne wäärtgi – koolwendade wahel on sarnased wäiksed sõbra kohustused harilikud.

Chambly Ei, ei! – [Enesele] Ta ootab wõimalt teinekord minu poolt sedasama!

5. Etendus

Endised Delphine Hiljem Clotilde

Delphine [Chamblyle] Sa ei ole mitte üksi?

Chambly Ma esitelen sulle oma wana truu sõpra ülõpilase põlwest – vicomte de Rieux!

Albert Kellel julgus on, osakest Teie sõprust enale paluda, armuline proua!

Delphine Minu sõprus on tõie õigusega Teie päralt, minu mees rääkis nii sagedasti ja nii sõojalt Teie omast!

Clotilde [tuleb sisse, tõmbab kindaid kätte]
Ma olen valmis Albert!
Delphine Clotilde!
Clotilde Delphine! [Kaelustavad]
Chambly [rõõmsalt] Meie naesed tunnevad üksteist juba, missugune imelik juhtumine!
Delphine Meid kaswatati ühes ja sellessamas kloostris. Teie olete siis selle tuwikese abikaas?
Chambly [Albertile] Wäikestel kloostri kaswandikkudel, kes ükstteisega noorte naestena jälle kokku saawad, on kõik-suguseid asju oma vahel rääkida - meie jätame naesterahwad üksi -
Delphine Meie tahame Teie üle rääkida, armu härrad.
Chambly [läheb] Meid laimata kahtlemata!
Clotilde [naeratades] Teie olete õieti ära arwanud!
Albert [Clotildele] On see tõsi?
Clotilde [pigistab naeratades temaga kätt]

Narrikene! [Albert läheb välja]
Chambly Tule Albert! [Enesele] Ma panen oma kolm taalrit 36 pääle. Oo-
need mesinädalad, need mesinädalad!
[Albertiga ära]

6. Aendus
Delphine Clotilde

Delphine Räägi, jutusta!
Clotilde Sinu kord on jutustada. Sa läksid kolm aastat enne mind kloostrist ära. ~~Noh siis~~
Delphine Õigus - ma lähen juba veerand Noh siis Clotilde, waewalt olin ma kloostrist lahkunud, kus meie nii rõõmsad ja wallatud olime, kui mind mehele pandi
Clotilde Härra Chamblyle?
Delphine Albertile? Ei - sa ei tea siis mitte! Kui Albert mind wõttes, olin ma [elawalt] - lesk!
Clotilde Lesk?
Delphine Härra von Varrenne lesk kes mind wäga õnnetuks tegi. ~~Minu äbi-~~

elu temaga tegi aga ühele kiusatawale protsessile lõpu, mis juba, nagu ma usun, Babeli torni ehitamise ajast saadik siiamaani weninud oli! Lühidalt! Ma ei olnud esialgu mitte terve abielu poolt - aga Alfred on nii hää, kõige parem inimene maa pääl! Ja - ma olin noor - kartsin igawust - üksildust - ja wõtsin tema kosimise wastu. Ja Sina?

Clotilde Mina? Ma olen õnnelik, see on kõik, mis ma sulle jutustada wõin. Minu Albert on nii hää!

Delphine Ta on ka wäga ilus mees!

Clotilde [elawalt] Eks ole?

Delphine Tema ülespidamine on wäga peenikene - aga, mis asi nii sinu tähelepanemist äratab?

Clotilde Minu briljant kõrwarõngad -

Delphine Nad on wäga kenad. Ma ostsin nad alles eila siin kullasepa käest - tal on weel teine just niisamasugune paar

Clotilde [ohates] Ma tean seda!

Delphine Missuguse näoga sa seda ütled!

Palu oma meest –

Clotilde Seda olen ma teinud ja –

Delphine ja?

Clotilde Räägime parem millestki muust!

Delphine Ei, ei! Jääme asja juurde

Clotilde Noh, Albert andis mulle mõista – ta arvas –

Delphine Ta lükkas sinu palve tagasi?!

Clotilde [ohates] Jah! Aga mis sul siis on?

Delphine Sina õnnetu!

Clotilde Mis on – sa ehmatad mind!

Delphine Sa oled kadunud! –

Clotilde Kadunud!

Delphine Ta lükkab sul juba palve tagasi! Kolm kuud pärast pulmi, ja sina sallid seda, et ta ennast missugusele jalale seab? Missugune arusaamatus!

Clotilde [tõusebüles] Kuidas?

Delphine Abielu õnn ripub esimeste päevade küljes – kas sa seda ei teadnud? Kas seda sulle keegi ei ütelnud? Igatahes pead sina raha asjades juhtimise oma kätte võtma,

raha kinni pidama! Kuidas wõisid sa seda mööda lasta minna - kas sa selle jaoks oled kloostris kaswatuse saanud! Niipea kui ta ühe palwe täitmata jätab - sünnib kõikide järgmistega niisamati! See on sinu õnn, et sa mind leidsid, mis oleks muidu sinust saanud! Sa tahad neid brilljant kõrwarõngaid saada? - Siis - siis pead sa nad saama! Sel juhtumisel on kõige suurem tähtsus - sinu on tulewik kaalu pääl! Lühidalt: Sina pead brilljant kõrwarõngad saama ja Sina saad nad ka!

Clotilde Wõimata, - ma olen teda juba palunud -

Delphine Ja - palunud mahedal häälega ja õrna pilguga tema käest kinni hakates, eks ole? Seda nimetad sa palumiseks!

Clotilde Ma tarwitasin kõiki oma meelitamise jõudu -

Delphine [kaastundlikult] Seda nime-

tab ta palumiseks!

Clotilde [edasi rääkides] – Kõiki oma abinõusi –

Delphine Kõiki? Oled sa selle peale kindel?

Clotilde Muidugi!

Delphine Narrikene! Kui naene midagi saada tahab, siis leidub koketteerimise abinõude hulgast teataw pilk – teataw näomäng – vaata! Nu – lastakse peakene wähe alla poole wajuda – pannakse käed kokku, pane nüüd tähele! [Teeb kõike seda, mis ta ütleb] Ja ütteldakse südant lõhestawa häälega. Albert, – minu Albert – Sa ei täida minu palwet?" Katsu seda kord, lase kuulda!

Clotilde Kuidas, ma pean –

Delphine [õige tõsiselt] Minu juhatuse all oma kaswatust täiendama. Nõnda siis: katsu kord!

Clotilde [temale järeltehes]. Albert minu Albert, sa ei täida minu palwet?"

Delphine See ei kõlba, sa ei leia õiget tooni –

Clotilde [kartlikult] Kas sa ei tea teist abinõu?

Delphine [järelmõteldes] Teist? Pea-kaes!

Clotilde [võimsalt] Missugune õnn!

Delphine Ja, õnn! Kas sa võid nutta?

Clotilde Kuidas?

Delphine Sa pead ometi nutta võima! Seda võib ometi iga naene! Waata Clotilde, mehed ei ole, oma vahel öeldud, mitte nii südameta, nagu meie ütleme - ja kui nad meid nutmas näewad, siis läheb igaüks neist pehmeks?

Clotilde Tõesti?

Delphine Minu esimene mees oli kui ja kõva kui - ma nutsin - ja ta lamas minu jalgade ees. Pisarate mõju on täiesti kindel - katsu kord ja sa näed, et mul õigus on!

Clotilde Aga kuidas võib nutta - ilma põhjuseta?

Delphine Seda tehtakse ju ainult silmakiijaks - wõetakse taskurätik ja

surutakse ta wähe kõwemalt silmade pääle ja + pisarad tulewad iseenesest [Albert ilmub] Pst! – Sinu mees!

7. etendus

Endised Albert

Albert [jääb läwe pääl seisma] Kas saladused kõik wäljapuistatud?

Delphine [clawalt] Ja, minu härra, astuge lähemale – ma annan teile Clotilde tagasi [Tasa Clotildele] Ma jätan teid üksinda – julgust, minu armas! [Kiiresti Albertile] Kas Te minu mehe tee pääl ära kaotasite?

Albert Ei, ilus proua, ta kuulab kontserti

Delphine Ah, te ei taha mulle ülestunnistada, et ta mängib! Ma ei ole tema pääle mitte pahane – Meie naesed oleme liiga häad liiga häad! Jällenägemiseni, armas Clotilde! [Enne kui ta ukse taha ära kaob, annab ta Clotildele mitmet wiisi märku – kitsub waleruka liigutusega taskurätti wastu silmi, sääl teeb Albert ühe liigutuse – Delphine hüiab rõõmsalt] Elage

hästi, härra von Rieux! [Ära]

8. etendus

Clotilde Albert

× Albert See naesterahwas on wäga kena!

Clotilde Ja –

× Albert Noh, Chamby on tore inimene – ta teeb teda kindlasti õnnelikuks!

Clotilde Muidugi – ta ei lükka ühtegi ta palwet tagasi. Alles eila kinkis ta talle –

× Albert [wõtab ühe ajakirja] Mis?

Clotilde Brilljant kõrwarõngad – just niisamasugused, kui need, mida sa mulle mitte ei tahtnud osta

× Albert [waatab ajakirja läbi] So!

Clotilde [enesele] Delphine ütles, et tulewik kaalu pääl on, julgust siis!

× Albert Sa mõtled ikka weel nende brilljantide pääle?

Clotilde Kui sa seda teaksid, kui wäga ma neid tahaksin saada!

× Albert Nad ei ole sugugi nii ilusad –

neil ei ole tuld!

Clotilde Võib olla et see minu poolt tuju on - aga ma ihaldan neid otse, nad on mind päris meeletuks teinud.

Albert Siis pean mina oma meeli seda kindlamini koos hoidma. Ma palun sind, heida mõte nende närusate brilljantide peale oma peast välja -

Clotilde Sa ei osta siis neid mulle mitte?

Albert Ma ei saa sinust aru! Samane jonn -

Clotilde Nad maksavad ju ainult üks või kaks tuhat taalrit -

Albert See ei ole mitte raha pärast, aga -

Clotilde [Kokku pandud kätega, vaade ja nõomang, nagu Delphine õpetas] Albert, minu Albert, sa ei täida minu palvet?

Albert [temale armastusrikkalt otsa vaadates eneselle] Kui ilus ta on!

Clotilde [eneselle võimsalt] Ta kõrval näis ma õiget tooni leidnud olevat - [Ta võtab Alberti kübara ja ulatab selle talle oma pilguga.] Albert - veel teine tuleb. ja

ostab nad sinu eest ära - ma palun sind, Albert -

x Albert [enesele] Ma oleksin neid temale ostma pidanud, kui ma aga nüüd järele annan, siis olen ma kadunud - nii siis kindlaks jääda!

Clotilde [väga õrnalt] Sul on sinu kübar -

x Albert [võtab ja paneb ta laua peale] Ei, ma olen juba ütelnud ja jään selle juurde: ma ei osta neid mitte!

Clotilde [vihaselt] O!

x Albert [niisama] Ma ostan sulle midagi muud - mis sa aga tahad - ainult mitte seda puru! [Võtab ajakirja uuesti kätte]

Clotilde [enesele] Tulevik on kaalu peal - ütles Delphine - edasi siis, see peab olema! [Litsub taskurätti silmade peale ja plahvatab nutma] Ah, mu Jumal, kui õnnetu ma olen!

x Albert Mis sa ütled, õnnetu?

Clotilde Sa ei armasta mind mitte -

x Albert [tõttab tema juurde]. Clotilde!

Clotilde [jatkates] Sa ei ole mind iialgi armastanud!
× Albert Ta nutab!
Clotilde Ah, minu hää ema, kui sina seda teaksid – sina armastad mind – sina üksi!
× Albert [enesele] Ta nutab – ja mina – mina olen tema pisarate juures süüdi – see on andeksandmata! [Kõvasti] Kuule mind, Clotilde, anna mulle andeks –
Clotilde Jäta mind –
× Albert [põlvitades] Rahustu ennast – jäta pisarad – siin olen ~~mina~~ ma sinu jalgade ees –
Clotilde [tõusudes] Mu Jumal, mu Jumal, kui õnnetu ma olen!
× Albert Ma toon sulle need briljant kõrvarõngad
Clotilde Ei, ei ma ei taha neid enam –
× Albert Ma toon nad –
Clotilde Ei, ma tahan ema kloostrisse tagasi minna –
× Albert Ma toon nad + Ja, siit on õigus

ma olen kujategija – aga ma toon nad! [Wõtab äkitselt oma kübara ja ruttab minema]

9. Etendus.

Clotilde, siis Chambly

Clotilde [üksi jäädes, muudab ruttu oma nägu ja seisukohta, wäga rõõmsalt]
Mõjus, mõjus! Delphinil oli õigus!
Chambly [tuleb mõruda näoga sisse]
See doppeltnummer, see doppeltnummer! Ta ei taha mitte tulla!
Clotilde. Ah, härra Chambly! Kui õnnelik ma olen, et ma oma Delphinet jälle leidnud olen – ta on nii lahke!
Chambly Ja – iseäranis iga kuu esimesel! [Enesele]. Kui ma tema käest oma 300 taalrit saan, ja täna on alles kakskümnes neljas! Kakskümnes neljas – ja selles äraneetud kuus on kolmkümmend üks päewa – seda ei peaks ülepää lubatama! Oo! [Käib toas wihaselt edasi ja tagasi, lükkab selle juures

shahi laua külge, mis ümber kukkub]

Jean [ilmub ukse pääl]. Kas teie mind kutsusite, minu härra!

Chambly [wihaselt] Ei!

Jean. Ma arwasin et te mind selle 10 taalri pärast kutsusite, mis mul saada on.

Chambly [wihaselt]. Katsu et minema saad.

Jean. O, ma ei karda mitte! Teie ei jäta muiduji mind sellest ~~kohast~~ ametist ilma [ära].

Chambly [enesele]. Niisugune häbematta!

Clotilde. Mis teil on?

Chambly. Ei midagi. Ärge minust hoolige —

10. etendus

Endised. Albert [wäikese kastikesega]

Clotilde [teda nähes, enesele]. Sääl ta on!

Albert Minu armas Clotilde [kastikest ulatades]. Ma annan oma andeksandmise palwekirja sisse!

Clotilde [enesele] Ta on nad ära ostnud!

Chambly [kohkunult] Teima andeksand-
mise palvekoni?
Clotilde [enesele] Waene Albert, kui ine-
tult ma Sind petsin – ma ei taha neid
kõrwarõngaid nüüd enam wastu wõtta!
×Albert Sa oled minu pääle weel wiha-
ne? Kui sa teaksid kui raske see oli
mul neid saada!
Clotilde Kuidas nii?
×Albert Keegi härra tahtis neid pärajasti
ära osta – nad on ka tõesti wäga ilu-
sad – ma ei saa isegi aru, kuidas ma
seda tähele ei pannud, kuidas ma
sulle neid kohe osta ei tahtnud – ma
pakkusin suurema summa ja jäin wõit-
jaks! [Näitab Chamblyle briljantesi]
Waata ometi, Chambly, missugune tuli!
Chambly Ha – briljandid ehe – just nagu
mu naisel –
×Albert Ja just niisamasugused briljan-
did kui need mis sa oma naisele jal-
gade ette pand –
Chambly Mis minu naine ise omale

jalgade ette pani – tähendab see –

Albert [Clotildele] Minu Clotilde – ma palun – ole jälle hää – [Clotilde võtab viiendades kastikese. Albert rõõmsalt] Ah!

Clotilde [mehele kätt andes] Minu armas Albert! Ma tahan ennast kohe sellega ehtida – et ennast sus sinu kõrval näidata – ma tahan meeldida – Sa pead oma naese pääle uhke olema

Albert ja, lähme jalutama, Ma pean ainult selle raja ära saatma – sus olen ma jälle siin [Istub pah. poole laua äärde]

Clotilde [ära minnes, enesele] See ei olnud mitte õige minu poolt – teda nõnda petta!

Chambly [enesele] Temal on võti, ta peab mind aitama –

11 etendus

Chambly Albert sus Jean

Chambly [surub suure soojusega Alberti kätt] Minu armas Albert! Minu parem sõber!

×Albert Sa lähed välja?
Chambly Jah [Teeb nagu otsiks taskud läbi] Kas sul ei ole juhuslikult 50 taalrit kaasas?
×Albert Muidugi - siin on
Chambly [võtab need] Ma annan selle õhtu jälle tagasi
×Albert [naerab] Sellega ei ole ruttu [Tõuseb üles]
Chambly [Albertile] Sa lähed ka välja?
×Albert Ja, ma viin selle kirja posti peale, et siis ennast täitsa oma naesele pühendada -
Chambly Teie olete ju nagu turtsukesed!
×Albert [suure vaimustusega] Ah, minu sõber, ma olen kõige õnnelikum inimene ma pääl - Clotilde on ingel - päris ingel! [Ära]
Chambly Minu naene on ka ingel, päris ingel aga niisugune kokkuhoidlik ingel
See kord tahan ma aga saatusele ninanipsu lüüa - mul on 50 taalrit ja kui mulle õnn kord naeratab, siis võin

ma – [Ta viskab niisikat vastu lauda
kiires raha laua peale, nagu mängu juures]
Jean [Ilmub ukse peal]. Kas te mind kutsu-
site, mu härra?
Chambly [rutto raha kokku korjates] Ei! –
Sa tahad vist oma raha saada?
Jean [ahnelt] Oo – palun härra – sellega on
aega – hm –
Chambly Sun – siin on kümme taalrit! –
Jean See on ometi öige raha, härra? [Naerab]
Hehehe
Chambly Aga ütle ometi, ma vaatan sulle
esimest korda teravamalt otsa – see ni-
mal nägu – see lõlplase naeratus – ma olen
seda juba kuskil näinud –
Jean Nu see on, härra – Pariisis – Café Ang-
lais –
Chambly Õigus, nüüd tunnen ma Sind ära!
Jean Ma tundsin Teid kohe – aga ma ei
teadnud, et teie abielus olete – ja see tegi mind
segaseks.
Chambly Sul on õigus ma unetasin sulle
kihluse kaarti saatmast – Sa aga ole ometi

sellepärast kuri minu peale?
Jean Ei, mu härra!
Chambly See rõõmustab mind [Enesele]
Ta on ikka weel nii rumal kui Pariisis!
Jean Teie elate emeti oma naesega õnne-
likult?
Chambly Kas sa wahest arwad, ninatark, et
ma sulle oma perekonna saladusi usalda-
ma hakkan? Anna mulle mu satse taalrit
tagasi, ei – jäta nad omale – [Enesele] Nelja-
kümne taalri ja natukese õnnega wõin
ma – [Kõwasti] Kui minu naene minu
järele küsib, siis ütle talle, et ma ära
olen läinud, wärsket õhku hingama
[Näeb Delphinet, kes praegu sisse tuleb]

12 etendus

Jean Delphine siis Clotilde

Delphine [tuleb sisse] Kas minu mees
siin on?
Jean Ei armuline proua, ta läks wärs-
ket õhku hingama [Enesele] Hm, see
naene on tõesti ilus! [Ohkab Ära]
Delphine [Clotildele, kes praegu sisse tuleb].

Noh?

Clotilde Lase ennast kaelustada!

Delphine [irvinsalt] Kas mõjus?

Clotilde [kõrvarõngastele peale näidates, mis ta omale kõrva on pannud] Waata!

Alfred [Annab tagasenast]

Delphine Sa vaatsid neis?

Clotilde [silmi maha lüües] Nii hästi kui ma võisin

Delphine [naerab] Ja sinu kõikide lugupeetud – meeleärahäitmisel – ja pisarad – see abinõu on kindel – see aitab ikka, selle vastu ei saa midagi teha! Ah, see vaene mees! Hahaha!

Clotilde Aga – õige ei olnud see sugugi minu poolt –

Delphine Ära ole lapsik! Tule, võta oma päevavari ja kindad – härrad peavad meiega täna sööği saalis lõunat sööma – terve maailm peab sinu brilljantisi imestama ja sinu võitu pühitseda aitama – see on sinu esimene võit – naine armas õpilane! Ah, missugune

õnn et sa mind leidsid! Nüüd tule, uttu-uttu- [Mõlemad ära, Jaak uttu oma tuppa]

Riidesse panna 1.

13. etendus
Chambly. Albert

Albert [vihaselt oma kübarat laua peale visates] Niisugused ussid! Clotilde on mind ninapidi vedanud - oo - see on kuulmata [Istub]
Chambly [tuleb kibeda näoga sisse ja viskab nisamati kübara laua pääle]. Ja - see on kuulmata!
Albert Mis?
Chambly Doppelnummer! Ta tuli kord välja!
Albert Noh, see oli ju ikka sinu soov?
Chambly Ah, sa ei tee mitte? Ma olin nimelt oma võitluse plaani muutnud ja raha 36 pääle pannud!
Albert [hoolimatalt] Tõesti? [Istub paremale poole laua juurde] Ja mul oli tõesti temast kahju, - ma olin liigutatud - liigutatud

TARTUS.

Chambly Ma olen veel rohkem liigutatud! Mul ei ole kressigi enam. Paregarti ütlen ma enesele – doppelnummer ei tule kunagi ja saal ootab – [Albertile, kes üles tõusis] Sa lähed välja?

× Albert Ja veri tikub mulle pähe – ma lämbun ära.

Chambly Kas sa vahest ka oled kaotanud?

× Albert [ohkab] Ja – ma kaotasin kõige kallima vara –

Chambly Missuguse numbri peal?

× Albert Ma kaotasin usu – igaveseks!

Chambly [temast mitte aru saades] Rumalus! Usaldus tuleb jälle – õnn on muutlik – aga doppelnummer –

× Albert [vihaselt] Sa teed mind pööraseks oma doppelnumbriga?! Kas sa siis aru ei saa? Minu naene – sinu naene – nad on minu vastu salaplaani teinud.

Chambly Mis sa ütled?

× Albert Ta valetas – valas silmakirjaks pisaraid –

Chambly Kuidas – minu naene nutis?

×Albert Ei - minu naene nuttes! „Nuta-nuta" ütles sinu naene temale. See on abinõu mis ikka aitab, millele vastu ei saa panna."
Chambly So? Waata ometi!
×Albert Lase mind - minu pää on segane - õkku - õkku! [Ruttu ära]

14 etendus

Chambly [üksinda] Mis ta ütles? „Minu naene ütles - „Nuta, nuta, - see on abinõu mis ikka aitab, millele vastu ei saa panna!" Kui ma teaksin, et see tõesti nõnda on, siis wõiksin ma seda kord ka katsuda - wõib olla aitab - ja kui õnneks läheb, wõin ma doppelnumbriga wahest - [Näeb oma naest, kes parajasti tuleb] Sääl ta on! [Istub akna juurde]

15. etendus

Chambly Delphine

Delphine [ilmub paremast ukse[...]nnast, paneb enda nööpesi kinni] Mis sa sääl teed?
Chambly [unistawalt] Ma unustan

taewalikkai loodust [enesele] Ma katsun esialgselt kurwameelsusega ömne –
Delphine Sina – ?
Chambly Missugune ilus maakoht! Weski – selle ees ilus salgakene tammesi – saal loojawinew päikene – sun üks eesel – see ülendab hinge!
Delphine Ära tee ennast naeruwäärtliseks!
Chambly [enesele] Kurwameelsus ei hakka külge! [Tõuseb üles] Aga seas – Delphine – minu ratts ipp kiyutas mulle – ta nõuab wõla wähendamiseks 100 taalrit
Delphine Kus see kiri on, las' ma waatan
Chambly [silmakirjaks oma taskutes otsides] O – ma unetasin – ma süütasin sellega sigari põlema!
Delphine Sigari! Sa ei suitseta ju mitte –
Chambly Jah – see on õigus – ma ei suitseta mitte – aga üks härra, kes mängu – saalist tuli ja sigarit suitsetas – ei – suitsetada tahtis – palus minu käest tuld – ja temale ohwerdasin ma oma rattsipa kirja – ta pani sellega oma piibu põlema –

Delphine Piibu? - Ma nagu kuulsin, et see sigar oli?
Chambly Sa eksid - sa oled minust valesti aru saanud - ma ütlesin - piibu
Delphine Ja see härra ei saanud ise oma pipsu põlema panna?
Chambly Ei - tema on vana soldat - üks suurtükikuul oli tal viimases sõjas mõlemad käed ära viinud [Jean tuleb ajakirjadega sisse jääb seisma ja kuulatab]
Delphine Sa oled õige osavuseta oma väikeste valedega - sarnased jutud ei ole isegi kõmuromaanide jaoks head küllalt! Kui sa paremaid konksusi välja mõelda ei oska, et raha saada -
Chambly Delphine - mis sa minust arvad?
Delphine Ma arvan, et sa raha peale mängid, ja sellepärast ei saa sa mitte midagi - mitte midagi - mitte midagi!
[Istub sohva peale]
Chambly Hea - väga hää! [Võtab taskust

rätiku] Ma olen väga-väga õnnetu!
[istub paremale poole laua äärde ja hakkab nutma]
Delphine Mis see peab tähendama?
Chambly [nuuksumisest ja pisaratest lämbunud häälega] Oh mina õnnetu. Sa ei armasta mind mitte - Hihihi! Sa ei ole mind iialgi armastanud. Sa oled mu süütu südame purustanud - hihihi!
Delphine Mis temp see on?
Chambly [väga suurema meeleheitmisega] Oo - minu ema! - Mispärast kiskusid sa mind minu ema südame kuljest lahti. Sa südameta naene! Hihihi! Minu ema ei hoolitsenud minu üle - tema armastab mind - ma tahan oma ema juurde tagasi! [Jean võtab ka oma taskurätiku]
Delphine [plahvatab valjusti naerma]
Hahaha!
Chambly Sa naerab!
Delphine [naguenne] Hahaha! Sa oled liiga naljakas, kui sa nutad!

Chambly. Naljakas?
Jean [akna ääres, sügavalt liigutatud, purtsatab nutma]. Hihihi!
Chambly [pöörab ennast ümber]. Mis see on?
Delph. Sa oled kellneri nutma ajanud - hahaha!
Jean [tuleb ette poole]. Ah Teie - Teie nutate nii ilusasti - nii väga ilusasti - hihihi! [Nuuksub]
Chambly [enesele]. Kellner nutab ja minu naene naerab minu pisarate üle - see on kibe!
Jean [tasa Chamblyle]. Ma ei ole rikas, minu härra, aga siin on 20 taalrit - võtke nad - Teie võite nad mulle jälle tagasi anda, kui teil võimalik on - ma ei karda midagi - võtke!
Chambly. Mis sulle meelde tuleb!
[Jean läheb talia poole]
Delphine [tõuseb üles]. Clotilde tuleb, kas sa ei tahaks nii hää olla ja oma pisaraid nüüd vaigistada? Sa võid

nad ju pärast jälle välja kraamida –

Chambly. Minu pisarad on niisama vähe aidanud, kui minu kurvameelsus – tähendab, et ma mitte veel ei oska – hm, ma pean selle asja ära õppima. – Nüüd on ju palju „edasiharimise koolisi" naesterahwastele, wahest peetakse sääl ka kõrgemaid kursuseid pisarate kasu üle.

16. etendus.

Endised. Clotilde [parem. ülikonnas]

Clotilde. Ma olen valmis.

Delphine. Mina ka –

Clotilde [ümber vaadates] Kas Albert siin ei ole?

Jean [tuleb ette poole, rutab ikka weel]. Härra von Rieux? Ma pidin teile ütlema, et ta popli allee pääle läks.

Clotilde. Ilus, siis toome ta säält ära – aga mis teil on?

Jean. Ei midagi – ei midagi – aga kus ometi see kiri on, mis ma teie jaoks sain. – (Otsib)

Clotilde Üks kiri minule?
Jean Ja, see härra, kes ta mulle andis, ütles et asi Teie abikaasa elusse puutub.
Chambly Mu Jumal!
Clotilde Tema elusse? Andke ruttu siia! [Wõtab kirja ja teeb selle lahti] Taewas! Ta on kadunud!
Chambly Mis on sündinud?
Delphine [wõtab Clotilde kaest kirja] Waatame järele! [Loeb] „Armuline proua, Teie abikaasa wõttis eila mängusaalis oma suguwenna kaitsmise oma pääle, keda kolm ohwitseri pilganud olwad –
Chambly See suguwend olen ju mina!
Delphine [loebedasi] Asja tahetakse kahewõitlusesni ajada, ja teie abikaasa peaks kolme wastase wastu korraga wälja astuma. Hoidke teda selle eest, et ta enam mängusaali ei lähe, kui teile tema elu kallis on – see on ainukene abinõu teda päästa!"
Chambly Mu Jumal!
Delphine [Chamblyle] Sina – sina üksi

oled selle õnnetuse põhjus - ja sina seisad siin, ilma et sa Alberti päästmiseks midagi ette võtad?' Rutta -
Chambly [väga kahwatu] Ja - ma ruttan - ma olsin need hävrad ülis - ma korraldan selle asja -
Clotilde Tänan, kallis sõber -
Delphine Sus rutta ometi - Sa oleks pidanud juba ammu enne olema -
Chambly [Clotildele] Rahustage ennast - ma päästan teda' [Enesele] See on aga ilus lugu' [Ära, Jean läheb talle järele]

V. etendus.

Clotilde Delphine. Pärast Albert
Clotilde Seni kui sinu mees nende ohvitseridega räägib ja neid rahustada püüab, ruttan ma Alberti juurde ja palun teda, et ta mitte kahewõitlusele ei läheks!
Delphine Narrikene! Meie peame just wastu oksa tema eest kõik salajas hoidma ja teda iga hinna eest takistama [illegible]

mitte mängusaali ei a läheks. Homme
wara reiste teie ära - ja -

Clotilde [wahele rääkides] Sul on õi-
gus! Meie tahame - o - saal ta on.

Albert [külmalt] Mis sul on, Clotilde?
Mis pärast see ärewus?

Delphine [tasa Clotildele] Ta ei tea
weel midagi! Waiki - pea teda siin
kinni -

Albert Sa ei wasta mitte?

Clotilde Mul ei ole midagi! Sa oksid
- mu armas -

Albert [Delphinele] Teie tahtsite mi-
nu naisega jalutama minna? [Läheb
naesterahwastest mööda, kes wähe ta-
ha poole lähewad]

Clotilde [wõtab kübara ära ja istub
sohwa peale] Ei, meie tegime midagi
muud otsuseks -

Albert Kus Chambly on?

Delphine Ta tuleb kohe - istuge ometi
härra von Rieux - [Ta läheb temast
mööda, Albert paneb oma kübara

laua pääle ja toob omale ühe tooli, mis pahemal pool on] Sua-mere wahele – [Ta laseb Alberti sohwa pääle istuda ja istub ise pahemale poole]
Meie räakisime praegu rietest – romanidest – ja muud sellesarnast

Albert Eht naesterahwaste jutuaine

Delphine Clotilde armastab Balzaci töösid –

Clotilde Delphine peab aga Georg Sandi paremaks – Mis sena arwad?

Albert Ma arwan et kõik romanid ühe asja pääle wälja tulewad igas romanis leidub waene naiskangelane, – kes nutab ja mees, kes rumal küllalt on, et ennast neist pisaratest petta laseb Naene nutab ja – mees annab järele – kas mul ei ole õigus, Clotilde?

Delphine Härra von Rieux, Teie paiskate selle lause niisuguse rõhuga meie wastu wälja, nagu olens meie –

Albert Teil on õigus – ma olen rumal –

lõunat süüa? [Waatab oma uuri] Praegu on alles wiis — mul on sega weel tund aega — [Tahab üles tõusta]

Clotilde [haarab teda tagasi] Sa tahad minna?

Albert Jah —

Clotilde Ära mine — jää —

Albert Mispärast?

Delphine [tõuseb üles] Mispärast? [Akna peale näidates] Sellepärast! Kas teie ei näe neid musti pilwi — need on piksepilwed — pikne läheb kohe lahti!

Albert Seda parem! Midagi ei ole ilusam, kui pikselöökisi mägedes waadata. Ma tahan Chambly ülesotsida [Tõuseb üles ja tahab minna]

Clotilde Albert!

Albert Noh!

Clotilde Albert — ma palun Sind — ma palun sind — jää — jää minu juurde!

Albert [astub lähemale] Tõepoolest ma ei saa sinust aru! Sa kõnelesid oma sõbraga ehtetest ja romanidest —

ma tahan oma sõpra üles otsida - ja sina teed niisuguse südantlõhestava näo -

Clotilde [tõuseb üles] Jää siia, kui sa mind armastad!

Albert Ma ei saa aru -

Clotilde Võibolla on see tuju -

Albert Pis luba et ma teda mitte ei taida.

Clotilde [teda tagasi hoides] Albert, ausla mind - ma palun sind! - [Katab]

Delphine [Albertile] Metsaline, kas Teie ei näe, et ta nutab?!

Albert [Clotildest ennast lahti kiskudes] Ta nutab! Kas tal wast jälle mõnda builjandi ehet tarwis on?

Clotilde Oo! [Langeb sohwa peäle ja katab näo mõlemate kätega kinni]

Albert [Delphinele] Teie õpilane edeneb õige ruttu, armuline proua - kas teie seda ei leia? Õnnetul kombel awaldasite Teie enist oma wõidurõõmu liiga walgjusti - ma olin lähedal ja kuuk-

sin kõik!
Clotilde [meelthetvalt] Sa ei usu mind enam!
Albert Ei, mul ei ole enam usku sinu sisse – sest sa oled mind petnud – mind inetumalt nina pidi wedanud. Sa teadsid küll, et sinu pisarad, nagu tuline laawa minu südame pääle woolawad – aga siisgi nutsid sa, kawala plaani järele – et parast kergeuskliku ja hääsüdamlise mehe üle naerda! Mis hoolisid sa minu walust] Sinu komedimängul oli ju soowitud tagajärg – mina, mina palusin põlwede pääl andeks, ja sina, sina said oma tahtmise!
Clotilde Ah [Wõtab kõrwarõngad ära]
Albert [kõige suurema ärewuses]
Sinu wõit oli kerge Clotilde [Nüüd olen ma aga rahulik] – nüüd tean ma, et sinu meeleärahheitmine silmakirja ja sinu pisarad mängon. Ei, ma ei usu sind enam ja see on sinu karistus

Walu on püha, Clotilde, sest Jumal on teda kergemeelsete inimeste südamele hoiatuseks saatnud; pisarad on pühad, sest loodus saatis neid valust koormatud inimesele kergendawaks balsamiks Waluga ja pisaratega ei tohi järjekindlalt inimene mitte mängida – kõige wähem aga naene! Ela hästi! [Tahab minna]

Clotilde [tema juurde tormates] Sa ei tohi mitte minna – kuula mind! Ma ei taha enam nutta – sul on õigus Waata! Minu pisarad on kuiwatatud – need olewad silmakirjaks – aga minu naeratus – minu armastuse naeratus – kas sa ka selle juures kahtled?

× Albert [waatab uuriwalt talle otsa] See ärewus – mis see on?

Delphine Lugege! [Annab talle kirja]

Clotilde [wahele astudes] Mis sa teed?

× Albert [tahab kirja wõtta] Jäta –

Clotilde Ei – ei –

× Albert Ma tahan seda kirja näha!

Delphine Siin ta on! [Albert võtab kirja, teeb ta lahti ja loeb]
Albert Nüüd saan ma aru! [Vaatab Clotildele otsa]
Clotilde [nutab ja surub talle käed vastu] Albert - minu Albert!
Albert Ta nutab - ja need pisarad on õiglased! Clotilde sa värised minu eest. Sa nutad minu pärast! Ole mureta, nüüd kus ma tean et sa mind armastad, nüüd tahan ma elada - elada - [Teda oma kaenlast lahti tehes] Aga nüüd lase mind!

18. etendus

Endised Chambly Jean
Chambly [tusase näoga] Siga kirja! [Tal on kaks mõõka kaenlas, pistoli kast käes, paneb kõik tahapoole tooli peale, Jean tuleb sisse]
Albert Chambly!
Delphine ja Clotilde [rõõmsalt] Siin ta on!
Chambly [naesterahvastele] Ma otsisin

need kolm härrat üles ja püüdsin oma hardeku rahuarmastusega —
[Delphinele] — Sa tunned seda kõige paremini! — [Räägib edasi] — seda asja hääga lõpetada. Nad ei tahtnud mind kuulda — see tähendab, nad ei mõista minu keelt hästi —
Albert Ma tahan ise —
Chambly [haarab teda tagasi] Oota veel! Nimelt mõtlesin ma — ma olen aastate kaupa vehklemist harjutanud — vehklemise õpetajale nii palju raha ära raisanud — ma tahan veel kord kord näha — kas see kõik ilmaasjata on olnud! Pääle selle olid sa selle õnnetu lüli omale minu pärast kaela tõmbanud — lühidalt — ma otsustasin asja — mis hääga lõppeda ei tahtnud — sõjariistadega lõpetada — Jean sekundeeris mulle — ja kui ma esimesele härrale kerge haava olin löönud — saivad kaks teist minust paremini aru — ja lool oli mõlemapoolsele pööllele

aus ja rahulene lõpp –
Albert Kuidas – Sa olid kahevõitlu-
sel ?
Clotilde Ah – nüüd on hädaoht mööda – kui õnnelik ma nüud olen ?
Ja sina – [Albertile] Ka sa võid unetada – andeksanda ? [Albert võtab ta kaenlasse]
Delphine [imestades] On see tõsi ? Sa käisid kahevõitlusel ? Sul on julgust ?!
Chambly [uhtsalt] Näib nii olevat !
See on esimene leidus, mis ma omas elus teinud olen !
Delphine Mis sa saal teged on tõesti suur. Kui wahwa ! Kolme ohvitseri wastu välja astuda – ma imetlen sind – nüüd wõid sa minu käest nõuda, mis sa tahad
Chambly Tõesti ! [kartlikult] Ma palun – kassavõtit
Delphine Oi see on liiga suur tasu !
Chambly Siis lähen nende järelgaamed

kahe ohvitseriga ka kaheVõitlusele?

X Delphine. Oi, oi, siis annan juba parem võtme [Annab]

Chambly. Minu võti! Nüüd aga ütle mulle Delphine, kuidas see tuleb, et naene kõik kätte saab, kui ta nutab ja mees mitte?

X Albert. Sest et mees, kui ta nutab, midagi vähem ei ole kui ilus, naene aga koige ilusam, kõige halda-tavam siis on kui ta nutab!

[Eesriie]

Lõpp.